

Riigikogu õiguskomisjon
Riigikogu põhiseaduskomisjon

04.04.2025 nr 1-6/3128-1

**Informatsioon põhiseaduse muudatustest
tuleneva kirikute ja koguduste seaduse § 20
muutmise menetluse kohta**

Austatud Riigikogu õiguskomisjon ja põhiseaduskomisjon

Riigikogu võttis 26. märtsil vastu muudatused Eesti Vabariigi põhiseaduses, mis seonduvad hääleõiguslikkusega kohalike omavalitsuste volikogude (KOV) valimistel. Kuivõrd kirikute ja koguduste seaduse (KiKoS) § 20 lõikest 1 tulenevalt on hääleõiguslikkus KOV valimistel seotud õigusega olla vaimulik, on Siseministeerium esitamas Riigikogule muudatusettepanekuid KiKoS § 20 lõigete 1 ja 2 muutmiseks.

Riigikogu õiguskomisjoni menetluses oleva kirikute ja koguduste seaduse muutmise seaduse eelnõu (570 SE), mille lõpphääletus on kavandatud 9. aprillile, eesmärk ei ole olnud seotud muudatuste tegemisega KiKoS § 20 lg-tes 1 ja 2 rohkem kui viisa lisamine vaimulike Eestis tegutsemise seaduslike aluste juurde (mida niikuinii on sellisena juba aastakümneid reaalselt rakendatud). Eesti Vabariigi põhiseaduse muudatuste täpne sisu ja kindlus nende vastuvõtmise osas oli teadmata veel kuni 26. märtsil toimunud hääletusteni. Seetõttu ei pidanud Siseministeerium ilma lõpliku selguse saamiseta põhiseaduse muutmise küsimuses ja eelnevalt usuliste ühendustega läbi rääkimata võimalikuks ega ka vajalikuks KiKoS § 20 lõikeid 1 ja 2 olemuslikult muuta. See sai Siseministeeriumi esindaja poolt välja öeldud ka õiguskomisjoni istungil 17. märtsil ning nähtub komisjoni protokollist: „/.../ seaduse terviklikumaks ülevaatamiseks läheb rohkem aega, et neid teemasid veel kirikutega täpsemalt läbi arutada.“

Niipea kui põhiseaduse muudatused said vastu võetud, alustas Siseministeerium kohe juba sellele järgnevatel päevadel tegevusi nii muudatusettepanekute väljatöötamiseks kui ka usuliste ühenduste ja avalikkuse informeerimiseks (infokiri kõigile usulistele ühendustele, pressiteade nii eesti kui vene keeles). Kuna tulenevalt põhiseaduse muutmisest tuleb muuta KOVVS sätteid, on täiesti loogiline ja menetluslikult tavapärane lisada samasse eelnõusse ka muud sätteid, mis samuti tulenevad hääletusõiguse õigusliku sisu muutumisest põhiseaduses, antud juhul seega KiKoSes. **Siseministeeriumi eesmärk on, et põhiseaduse muudatused ei tooks ühelegi vaimulikule kaasa vaimulikuna tegutsemise õigusest ilmajäämist.**

Põhiseaduse muudatused jõustuvad kolm kuud pärast nende väljakuulutamist Vabariigi Presidendi poolt, st 2025. a juulikuu I pooles (mõistagi eeldusel, et muudatused saavad välja kuulutatud; kodakondsuseta isikute hääletamisõiguse kadumist puudutav jõustub 1. märtsil

2026). Seega ei muutu enne 2025. aasta juuli algust ka õiguslikus plaanis seondult vaimulikega, kes Eestis õiguslikul alusel viibivad, mitte midagi.

Siseministeerium on välja töötanud KiKoS § 20 lõigete 1 ja 2 muudatused, mida arutati 3. aprillil Eesti Kirikute Nõukogu juhatusega. Nii EKNi liikmeskirikutelt (neid on 10) kui EKNi mittekuuluvatelt 9 kirikult ja koguduste liidult, samuti kahelt üksikkoguduselt oleme palunud muudatusettepanekute kavandi kohta tagasisidet, et koostöö nende redaktsioonide kujundamisel oleks võimalikult laiapõhjaline ja usuliste ühenduste rõhuvat enamust kaasav ning et usuliste ühenduste tegevuses üleskerkivad põhjendatud erijuhtumid ei jääks õiguslikult katmata.

Siseministeerium esitab teisipäeval, 8. aprillil KiKoSe muudatusettepanekud põhiseaduskomisjonile, palvega lülitada need sellesse eelnõusse, millega, tulenevalt põhiseaduse muudatustest, muudetakse kohaliku omavalitsuse volikogu valimise seadust. Meile teadaolevalt on planeeritud selle eelnõu lõpphääletus maikuuks.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Martin Tulit
usuasjade ja kodanikuühiskonna osakond
osakonnajuhataja

Erik Salumäe 6125098